

atque *resallis*, et cum *panestel* et *bulig* naval, in stagno Crosis, usque in rocha merdereta --- Signum: Guillelmus de Pavo / Signum: Petri Guillelmi de Salset». ⁴ En un altre doc. de 1171 reproduït en el cartulari de Poblet el mateix comte Hug dona a aquest monestir: «unum rete in stagno Castilionis qui vocatur *Panestel*, cum suo *caravo*» (*Cart. Poblet*, p. 178), i una altra vegada el 1174: «habeat in mari et in stagno Castilionis *caravum* unum atque *panestellum* ceteraque recia cia que ad usum piscium capiendorum» (*ibid.*, p. 176); i tenim un text semblant de l'any 1205 (*ibid.*, p. 206). La forma catalana *càreu*, la -u de la qual prové de la -v (<-B-), apareix en uns documents del S. XIV designant una nau de cabotatge de les terres del Nord d'Àfrica: «lo loguer del *càreu* qui aurà aportada la lur mercaderia de la Goleta» (any 1313, citat per l'*Inv.-LC* d'Alart d'un doc. relacionat amb Tunis), i en dos altres documents, també de 1313, que cita *AlcM* de Capmany, *Memorias* IV, 52. La forma *caro* es troba en un doc. de 1382, reproduït per Rubió, *Diplomatari*, p. 576, referint-se a una nau Barbaresca de 9 tripulants: «33 persones entre moros i mores que foren preses --- en lo cap de Beserc, per les dites dos galees, en una galeota de Bona que cremaren, e 9 los quals foren preses en lo dit cap en una *caro* lo qual semblantment fo cremat». ⁵ En realitat, el mot *qarab* (o *qarib*) designava una nau petita en hispano-àrab (Ss. XI-XIII) i en el magrebi medieval (*DCEC* I, 662.53ss.), i avui en marroquí *qarab* (pl. *qawārib*) és segons A. Lentin (*Supl.* al diccionari de Beaussier, 258a) «barcasse pour le transport des marchandises ou pour le passage des rivières». N'hi ha una dada molt primerenca en una tarifa de 1243 del port de Tamarit, classificant les naus en «ligna alsata, ligna plana, naves, *guarapos*, xalandros, burcios et nigardos» (*Ant. de Bofarull, Ant. Marina Cat.*, p. 9); comentant el doc. o un de semblant Baïst. (*RFgn.* IV, 385) diu que deu venir de *CARABUS* més aviat que de l'ar. *gorāb*; tanmateix és possible que hi vagi haver encruentament amb aquest, car en un conveni de R. Berenguer III, de c. 1130 (*Bof.*, *op. cit.*, 62) ofereix a l'alcaït de Lleida «galeas et *gorabs* tantos ut possit alchaid mittere 200 cavallos inter christianos et sarracenos et passet illum a Maioricis». Cf. *gurapas* (*GURA*).

Després apareix *caro* en Miquel Parets (1626-60) ⁴⁵ designant un bot petit com a faluga: «No tant solament vindrien faluges y *caros*, però que també vindrien barques grosses» (*DAG.*). Durant els Ss. XIV i XV apareix a més a més la forma femenina *càrava* (o *càrr-*), veg. a baix.

El mot *caro* és el nom del peix, *Chimaera monstrova*, usual a Tarragona (Griera, *BDC* XI, 42), i JCoromines el tenia apuntat a Sant Pol (1927) com a «peix estret, com de dos pams de llarg, color rogenç». És també el nom d'una mena de duc o mussol a Tortosa i en el País Valencià, sobretot a la zona del sud d'Alcoi i Xixona. ⁶ *Arabia, Tortosa i Rib. d'Ebre*, p. 163 el descriu així: «au de presa nocturna, bastant grossa, parecsuda al Duch»; i a Bolulla (1963) el van descriure com: «pardal que xiula com els pastors» i ⁶⁰

en aquell poble hi ha el topònim, *la Cova del Caro*, i és possible que la mateixa au hagi donat el nom al cim més alt dels ports de Besoit en el Baix Ebre, dins el terme de Roquetes, que es diu *Caro* (*GrEnc.* IV, 462); però cf. *EntreDL* I, 100. Potser seria prudent no veure en el nom del peix una extensió del nom originari grec de 'llagosta (de mar)', i més aviat derivar-lo del nom de l'au, però és clar que hi ha també la possibilitat que vingui del nom del bot que era llarg i estret. ¹⁰ En castellà *cárabo* és també el nom d'una mena de mussol i és documentat ja a don Juan Manuel (*DCEC* I, 664.20), i avui és corrent sobretot al territori nord, a Astúries fins a Galícia. Els texts forals castellans antics i alguns de portuguesos parlen d'un *cárabo* com a nom d'un gos petit que podia entrar als albells. En un article encara inèdit he identificat aquest gos amb un gos petit que diuen *arbelloner* a València i als pobles de la Canal de Navarrés i a Ènguera.

Tenint en compte el fet que l'occità *escaravà* 'escarabat', 'borinot' havia pres a Grenoble el sentit de 'chat huant', 'mussol', el *DCEC* I, 664, suggeria que tant el val. i tortosí *caro*, com el cast. *cárabo*, com a nom d'au, haurien de venir del gr. *κάραβος* 'escarabat'. Ara la documentació catalana antiga de *carabus* com a nom de bot de peixcar tant usual i comú ens suggereix la possibilitat que *càreu* o *cárabo* com a nom d'au fos format del bot directament. Notem també en l'esmentat treball inèdit defenso la tesi que el nom del gos *cárabo* hauria de ser una extensió del nom de l'au nocturna, car el gos *arbelloner* no solament té uns ulls i una cara que recorden de certa manera un mussol, és a més un gran caçador de rates, i per aquesta raó el diuen *rater* en molts punts de València i *ratero* en parts d'Aragó. Allò d'entrar als albells, segons indiquen els Furs antics, devia ser per a caçar-hi rates, una habitud que aquell gos compartiria amb l'au *cárabo*.

DERIV.: *Càrava* (var. *càrrava*), ant.; un ex. que trobem en un doc. de 1313 fa la impressió que fou una barca de pescar: «ladella, bequerut, exceptat magenqua... alatxa e tot peix menut de *carrava*» (*BABL* XII, 422); i en un doc. de 1343 apareix entre altres tipus de barques: «tot seynor de leyn, o de barcha, o de *carrava*, o de pontó» (*BABL* XI, 423), i en dos altres de 1414 i 1415 (*AlcM*) es parla d'una *car(r)ava* al riu de Cullera; segons una nota d'*AlcM* era una embarcació no gaire gran que servia per anar 'en cós'; en cast. segons *Zaccaria* aquesta forma figura als texts del S. XV i *Aut.* la defineix com a una nau gran usada a Llevant basant-se en G. dç *Palacio* (1587). ⁵⁰

Caravella 'nau antiga llarga i estreta, d'una sola coberta, tres arbres sense cofes i veles llatines' (*DFa.*). És una embarcació que s'havia fet molt corrent des del S. XV en els països mediterranis i en d'altres i que Cristòfor Colom li havia donat fama universal havent-se'n servit pel seu viatge. Comença a aparèixer en els texts catalans des del mitjan S. XV en diverses formes variants (veg. avall), però trobem un ex. de *calavella* en un doc. de 1254 editat per Carreras Candi: «axi de la galiota com de la *calavella*» (*MiscHi* II, 254). Si